

PÉNZMOSÁS 2.

- A pénzmosás célja, hogy az illegális eredetű vagyont látszólag legális forrásból származó vagyonná alakítsa.
- A pénzmosás globális probléma, ezért annak kezelése túllép a nemzeti jogi szabályozások keretein. A pénzmosás elleni legfőbb nemzetközi és regionális szervezetek az ENSZ, az Európa Tanács, a Nemzetközi Pénzügyi Akciócsoport (FATF), az EGMONT csoport, és az Európai Unió.
- Az EGMONT csoport pénzügyi hírszerző és nyomozó egységei (FIU-k) az egyes országok közötti folyamatos információcserét teszik lehetővé. Minden állam köteles kijelölni ilyen központi egységet. Magyarországon ennek feladatait a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítás Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda (PEI) látja el.
- Az EU 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrendjének egyik prioritása a polgárok és a szabadságok védelme. A pénzmosás, valamint a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem szorosan összefügg a polgárok biztonságával, ezért az EU egyre határozottabban lép fel e téren. Legújabb eredmény a kriptoeszközök piacairól (MiCA) szóló tanácsi szabályok elfogadása ([PE-CONS 54/22](#)).

Az Infojegyzet a Kormány [T/5881.](#) számon benyújtott törvényjavaslatához kapcsolódóan, a pénzmosást érintő egyes kérdéseket tekinti át.

A pénzmosás fogalma

Pénzmosásnak azt a folyamatot hívjuk, amelynek során az illegális forrásból származó pénzt „megtisztítják”. A bűnügyi műveletek túlnyomó többségének lényeges eleme a pénzmosás ([Europol 2021](#)). Az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bünmegelőzési Hivatalának becslése alapján a pénzmosás volumene a világ éves GDP értékének a 2–5 százaléka ([UNODC](#)). Általában a szervezett bűnözés olyan típusaihoz kapcsolják, amelyek hatalmas készpénznyereséget termelnek, mint például a kábítószer-, fegyver- és emberkereskedelem, valamint a csalás. Fontos megjegyezni, hogy a pénzmosáshoz vezető részműveletek szinte mindig legálisak, a műveletsorozat egésze viszont illegális, mert célja a pénz eredetének leplezése. A pénzmosás bármely részmozzanata büntetendő, nem feltétel a teljes pénzmosási folyamat bizonyíthatósága (Gál 2021).

NEMZETKÖZI DOKUMENTUMOK ÉS INTÉZMÉNYEK

A pénzmosás elleni fellépés legfontosabb dokumentumainak áttekintését már korábbi Infojegyzeteink is tartalmazták ([2017/18.](#) és [2021/22.](#)), ezért ezeket listászerűen, kronológiában közöljük:

- a [Strasbourgai Konvenció](#) (1980) néven ismert Európa tanácsi ajánlás a bűncselekményekből származó pénz külföldre szállításának és biztonságba helyezésének a megakadályozása céljából;
- a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által 1988-ban kiadott [Bázeli Nyilatkozat](#);
- az [ENSZ Kábítószerekkel és Bűnözéssel Foglalkozó Hivatalának Pénzmosási elleni globális programja](#) (1998);
- az ENSZ kezdeményezésére 2000-ben létrejövő a Nemzetközi Szervezett Bűnözés Elleni Egyezmény vagy [Palermói Egyezmény](#), melynek részeként az aláíró államok vállalják, hogy a pénzmosással kapcsolatos bejelentések, elemzések céljából központi ún. pénzügyi hírszerző egységeket ([Financial Intelligence Unit](#), FIU) állítanak fel;
- az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló egyezménye, a [Varsói Egyezmény](#) (2005), melyet az EU a pénzmosásról szóló legátfogóbb nemzetközi egyezményeként nevez meg ([COM\(2016\) 826 final](#)).
- az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2018/843](#) (az ötödik pénzmosási irányelv) és az azt kiegészítő, a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelmet célzó intézkedéseket bevezető (EU) [2018/1673](#) (hatodik) irányelv.

A pénzmosás elleni nemzetközi szervezetek közül kiemelendő a G7 országok (USA, Kanada, Franciaország, Németország, Egyesült Királyság, Olaszország, Japán) által, a Bécsi Konvenció és a Bázeli Nyilatkozat gyakorlati megvalósítása céljából 1989-ben létrehozott **Pénzügyi Akció Munkacsoport** (Financial Action Task Force, [FATF](#)). A FATF az OECD pénzmosás elleni munkacsoportjaként működik, további munkacsoportokra szerveződve. Az eredetileg 1990-ben elfogadott, majd 2003-ban felújított ajánlásait és az ezekhez kapcsolódó értelmező rendelkezéseit nevezzük [FATF szabályzatnak](#). A FATF értékeli az országok pénzügyi rendszereit a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása kockázatai szempontjából és jegyzéket állít össze a magas kockázatú és nem együttműködő országokról ([Jurisdictions under Increased Monitoring](#) és [High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action](#)).

Fontos kiemelni továbbá az 1995-ben alakult **EGMONT csoportot**, amely az egyes országok pénzügyi hírszerző és nyomozó egységei (FIU-k) közötti folyamatos információcserét teszi lehetővé; illetve az EU által 2011-ben létrehozott **Európai Banki Hatóságot** (European Banking Authority, [EBA](#)). Ez utóbbi célja egy hatékony és egységes szabályozási és felügyeleti rendszer megteremtése az európai bank-szektorban.

AZ EURÓPAI UNIÓ A PÉNZMOSÁS ELLEN

A pénzmosás tárgyában a [Lisszaboni Szerződés](#) teremtette meg a jogalapot az EU számára a büntetőjogi tárgyú jogalkotásra. A pénzmosás határokon átívelő és különösen súlyos jellege miatt az EU irányelvekben állapíthat meg szabályozási minimumokat a tagállamok számára ([Európai Unió működéséről szóló szerződés](#) 83. cikk).

A [2021/22.](#) számú Infojegyzet ismerteti a VI. Pénzmosás elleni irányelv ([\(EU\) 2018/1673](#)) fő elemeit. Fontos újítása, hogy az irányelv előírja a tagállamok számára a pénzmosás büntetőjogi eszközökkel történő üldözését, míg az előző irányelvek kizárólag a pénzmosás tilalmazásáról rendelkeztek ([Jacsó 2021](#)).

A pénzmosás elleni további hatékony fellépés érdekében a Tanács által előzőleg elfogadott stratégiai prioritások mentén ([14823/19](#)) az **Európai Bizottság** 2020-ban **cselekvési tervet** fogadott el a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére irányuló átfogó uniós politikáról ([2020/C 164/06](#)). A cselekvési tervben foglaltak alapján a hatékonyságot az alábbiaktól várják:

- a tagállami szabályok harmonizációja,
- az illetékes tagállami hatóságok összehangoltabb koordinációja,
- a tagállamok közti információcsere megerősítése,
- egy egységes szabálykönyv létrehozása,
- egy új uniós felügyelő hatóság felállítása.

A fentiekkel összhangban, 2021 júliusában az Európai Bizottság egy **új pénzmosás elleni javaslatcsomagot** ([COM\(2021\) 420 final](#)) fogadott el, melynek középpontjában egy **pénzmosás elleni uniós hatóság** (EU AML Authority – **AMLA**) létrehozása szerepel. A várhatóan 2024-től működő hatóság központi felügyeleti és koordináló szervként felügyeli és támogatja a tagállami hatóságok munkáját és egymás közötti kapcsolatait.

A már a cselekvési tervben is javasolt **egységes uniós szabálykönyv** részletes előírásokat tartalmaz majd – többek között – az ügyfél-átvívításhoz, a tényleges tulajdonlásra, a pénzügyi információs egységek és a felügyeleti szervek hatáskörére és feladataira vonatkozóan.

A **virtuális fizetőeszközök** jelentette új kihívásokra válaszul a csomag javasolja a pénzáttalalásokról szóló 2015. évi ([EU\) 2015/847](#) rendelet felülvizsgálatát a kriptoeszköz-átutalások nyomon követése érdekében. Ezzel a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni uniós szabályokat teljeskörűen alkalmazhatják a kriptogazatra.

A csomag tartalmaz továbbá egy javaslatot arra, hogy a jövőben a **nagy összegű készpénzfizetések** felső határa tízezer euró legyen. Indítványozza továbbá, hogy az EU jegyzékén is szerepeljenek a FATF listáján szereplő, stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő [harmadik országok](#).

HAZAI SZABÁLYOZÁS

Ügyfél-átvilágítás

A [2019. évi CXIX. törvény](#) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény (továbbiakban: Pmt.) számos kötelezettséget ír elő a szolgáltatók számára, melyek közül az **ügyfél-átvilágítás** és a **bejelentés** a két legfontosabb a gyanús tranzakciókat elkövető személyek nyomon követése és az előzőekben említett esetek felderítése szempontjából (Gál 2021). A pénzmosásról szóló nemzeti kockázatértékelés felülvizsgálata eredményeképpen megfogalmazott intézkedésekről szóló [1111/2023. \(III. 30.\)](#) Korm. határozat szintén kiemeli többek között az ügyfél-átvilágítással összefüggő követelményeket. Ez magában foglalja az **ügyfél-azonosítást** és a **monitoringot**. Az utóbbi az ügyfél pénzügyi szokásainak folyamatos vizsgálatát jelenti, melynek során az érintett szolgáltató a szokatlanul ítélt viselkedésről bejelentést tehet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Irodája (PEI) felé. A PEI a bejelentést követően operatív elemzést folytathat. Operatív elemzést végezhet nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálat, a Nemzeti Védelmi Szolgálat vagy a Terrorelhárítási Központ megkeresését követően is.

Az ügyfél átvilágítása, személyazonosságának megállapítása nem csak személyes megjelenéssel, és a szükséges személyes okmányok bemutatásával történhet. A teljes ügyfél átvilágítás folyamata történhet auditált elektronikus hírközlő eszköz útján is (Magyar Ügyvédi Kamara [tájékoztatója](#)). Az elektronikus hírközlő eszköz útján történő ügyfél átvilágítás szabályait, valamint az eszköz és működtetésének minimumkövetelményeit, és auditálásának módját a [26/2020. \(VIII. 25.\) MNB rendelet](#) határozza meg. A távazonosításra alkalmas auditált elektronikus hírközlő eszközök körét a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke az [1/2019. \(VII.31.\) határozatában](#) határozza meg.

A Büntető Törvénykönyv módosítása

A Büntető Törvénykönyvről (Btk.) szóló 2012. évi C. törvényt 2020-ban módosították ([2020.](#)

[évi XLIII. törvény](#)). A módosítások célja annak a büntetőpolitikai célnak az érvényesítése, miszerint a bűncselekményből származó vagyon felhasználásának megakadályozásával lehet eredményesen visszaszorítani a bűnözést ([Jacsó 2021](#)). Fontos újítások közé tartozik a *vagyon*, mint a pénzmosás elkövetési tárgyának bevezetése a *dolog* helyett. A módosítással az új típusú vagyonformák, mint például a **kriptoaluták** is a törvény szabályozása alá esnek (Hám et al. 2021).

A Btk. értelmében a pénzmosás 2021. január 1-től (a 2020. évi XLIII. törvény által bevezetett módosítások alapján) két fő kategóriája a **bejelentési kötelezettség elmulasztása** és a **klasszikus pénzmosás**. A klasszikus pénzmosásnak számos elkövetési formája létezik (Gál 2021):

- **Materiális statikus pénzmosás** esetében a vagyon bűnös eredete leplezetté válik, de nem történik vagyon-transzformáció (ezért statikus).
- **Célzatos dinamikus pénzmosás** során a büntetendő cselekményből származó vagyon eredete, tulajdonosa, helye átalakul. Ilyen eset lehet, amikor egy festményből készpénz lesz, vagy lopott pénzből vásárolnak ingatlant.
- **Bűnpártoló jellegű dinamikus pénzmosás** esetében az elkövető az illegális vagyont mástól átveszi, elrejt, felhasználja és ezzel közreműködik a mással szembeni vagyonek Kobzás, illetve vagyonvisszaszerzés megghiúsításában.
- Az **orgazda jellegű statikus pénzmosás** kapcsán érdemes megjegyezni, hogy 2021. január 1-től az orgazdaság eltűnt a Btk-ból, helyét átvette a fent említett pénzmosási forma.
- A **gondatlan pénzmosás** esetében az elkövető nem tud a vagyon eredetéről. Ez lehet tudatos vagy hanyag gondatlanság.

Moneyval

Az Európa Tanács pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni szakértői bizottsága (**Moneyval**), amely a tagországok pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni rendszerét, jogalkotását, gyakorlatát, intézkedéseit vizs-

gálja és jelentéseiben értékeli, legutóbbi jelentésében ([Moneyval 2022](#)) elismerően vélekedett Magyarország pénzmosás ellen tett lépéseiről. Kiemelkedő előrelépést főleg a levelező **banki kapcsolatokra vonatkozó fokozott átvilágítási követelmények, a pénzügyi csoportok és a cégnyilvántartásra vonatkozó kötelezettségek szabályozása** terén tapasztalt.

KRIPTOESZKÖZÖK

A [1111/2023. \(III. 30.\)](#) Korm. határozat számos ponton előírja a virtuális fizetőeszközökre vonatkozó szabályozás felülvizsgálatát. A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni harc komoly kihívása, hogy a bűnelkövetők kriptoeszközökkel játsszák ki a pénzmosás elleni szabályokat, kihasználva a tranzakciók **átláthatatlanságát**. A kriptopénz olyan kriptoeszköz, amely dematerializált és digitális formában létezik. Kriptoeszköz lehet még infrastruktúrát biztosító eszköz (például az [Ethereum](#) nevű közösségi számítástechnikai platform és kriptopénz), vagy szolgáltatást nyújtó eszköz (például az [Augur](#) nevű decentralizált fogadási platform). A legnépszerűbb kriptoeszköz a [Bitcoin](#), ami a teljes kriptopiac több mint 60 százalékát teszi ki (Hám et al. 2021).

A kriptopénzzel elkövetett illegális tranzakciók forgalma globálisan immár második egymást követő évben emelkedett: 2021-ben ennek értéke 18, míg **2022-ben 20,6 milliárd dollár** volt. Annak ellenére, hogy a pénzügyi

bűncselekményeken belül a kriptovalutákkal elkövetett csalások aránya csekély (világviszonylatban 2021-ben 0,12 százalék, 2022-ben 0,24 százalék), a probléma újszerűsége komoly kihívást jelent a pénzmosás elleni küzdelemben is. Becslések szerint **2022-ben közel 24 milliárd dollár értékű kriptovalutát mos-tak tisztára**, ami majdnem 70 százalékos emelkedést mutat az előző évhez képest ([The 2023 Crypto Crime Report](#)).

A kriptoeszköz-átutalások átláthatósága céljából az Európai Tanács 2023. május 16-án elfogadta a **kriptoeszközök piacairól (MiCA) szóló rendeletet** ([PE-CONS 54/22](#)). A Tanács ezzel harmonizált jogi keretet vezet be egy olyan ágazatban, melyben eddig nem minden tagállam alkotott nemzeti szintű jogszabályt. Egyes kriptoeszközök már a [2014/65/EU](#) európai parlamenti és tanácsi irányelvvel bekerültek az uniós jogalkotási aktusok hatálya alá. Jelen rendelet lefedi az eddig szabályozatlan kriptoeszközökhöz kapcsolódó szolgáltatások körét is. A jövőben a kriptoeszköz-szolgáltatók számára is kötelező lesz összegyűjteni és hozzáférhetővé tenni bizonyos adatokat az általuk lebonyolított kriptoeszköz-átutalások kezdeményezőjéről és kedvezményezettjéről. A pénzáttalásokat kísérő adatokra vonatkozó szigorú előírásokkal visszakövethetővé válnak a kriptoeszköz-átutalások. A szabályozással nő a felhasználói és vállalkozási bizalom, ami összességében kedvez többek között a digitális innovációnak, vagy az uniós vállalkozások új finanszírozási formáinak is ([PE-CONS 54/22](#)).

Források:

- Prof. Dr. Gál István László (2021): Bejelentés vagy feljelentés? Budapest: Penta Unió Oktatási Centrum.
- Jacsó Judit (2021): A pénzmosás hatályos magyar büntetőjogi szabályozása az európai uniós elvárások tükrében. [Miskolci Jogi Szemle 16. évfolyam 5. szám](#).
- Hám Balázs – Szarvas Szilárd – Szarvas Áron (2021): Pénzügyi vadnyugat - kriptopénzek és a pénzmosás kapcsolata. In: Dr. Bujtár Zsolt – Dr. Szívós Alexander Roland – Dr. Gáspár Zsolt – Dr. Szilovics Csaba – Dr. Breszkovics Botond (szerk.): Kriptoeszközök világa a jog és a gazdaság szemszögéből. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- [2017/18.](#) és [2021/22.](#) számú Infojegyzetek
- [EU Finance Podcast: Episode 4 - The one about Anti-Money-Laundering.](#)

Készítette: Soltész Katalin
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486